

Stichting DUPAN
Bronland 12-D
Campus Universiteit Wageningen

Postbus 249
6700 AE Wageningen
info@dupan.nl

Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 15

Op 1 juni 2010 sloegen de verenigingen van de palingkwekers, -handelaren en -vissers de handen ineen om de paling in Nederland te helpen. Zij richtten de Stichting DUPAN op. In datzelfde jaar ontstond het Duurzaam Paling Fonds, in 2017 opgevolgd door het Europese Eel Stewardship Fund. DUPAN hanteerde van meet af aan het motto: samenwerken aan een duurzame palingsector. Daarover berichten we graag in het DUPAN-Journaal.

www.dupan.nl

Dit jaar uitzonderlijk veel jonge paling uitgezet

Seizoen 2025 is een zeer geslaagd seizoen gebleken voor de aankoop en uitzet van jonge paling in Nederland. Er vonden uitzetprojecten plaats op diverse locaties, waarbij met grote hoeveelheden glas- of pootaal de natuur als het ware werd herbevolkt. De grotere projecten werden ondersteund door het ministerie van LNV en de EU, de kleinere private projecten ontvingen ondersteuning van het ESF-fonds van DUPAN. In totaal werden de Nederlandse wateren verrijkt met 3,5 miljoen jonge palingen.

Randmeren en Friese boezem

In de Randmeren en de Friese boezem zijn 825.000 pootaaltjes, ofwel jonge palingen uitgezet in Europees

verband. De uitzet van pootaal vindt ieder voorjaar plaats, maar dit jaar kon er meer dan de dubbele hoeveelheid worden uitgezet ten opzichte van vorig jaar. Door de grote beschikbaarheid van jonge paling op het moment van aankoop, lag de prijs van de pootaal de helft lager. Ook in de gemeenten Kampen en Zwartewaterland profiteerde men van de lagere prijzen. Daar werden door de peurvereniging KIJG nog eens 56.000 pootaaltjes uitgezet (zie elders in dit Journaal).

In maart werd de jongste soort, ofwel glasaal, uitgezet. Die zijn veel kleiner en kwetsbaarder dan de pootaal die nu is uitgezet, maar in aantal daarom ook veel groter. In totaal zijn er bijna 3,4 miljoen jonge palingen uitgezet. De

grote beschikbaarheid van jonge palingen komt door de enorme concentratie van glasaal aan de Franse kusten afgelopen winter. De kusten zijn ondoordringbaar voor die jongen en daarom wordt een deel ervan opgevangen en elders in Europa uitgezet. Op die manier worden de grote concentraties verdund en onbereikbare, gezonde opgroeigebieden herbevolkt. De overlevingskans van de jongen wordt daarmee vergroot.

Het uitzetten is een van de maatregelen om het aantal paaiende volwassen palingen en daarmee de kans op meer jongen te vergroten. Sinds 2011, twee jaar na de start van het uitzetprogramma als onderdeel van het Europese Aalbeheerplan, stopte de daling van het aantal jonge palingen aan de Europese kusten en is een voorzichtig positieve trend ingezet.

De gebieden die geschikt zijn voor uitzet van jonge palingen zijn geselecteerd door de overheid. Palingen kunnen daar goed opgroeien en eenmaal volwassen van daaruit onbelemmerd richting de Atlantische Oceaan zwemmen, om in de Sargassozee te paaien en voor nageslacht te zorgen.

Verantwoording

De pootaal is afkomstig uit het Franse quotum en is [SEG-gecertificeerd](#). De uitzet wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van LNV. Voor de aankoop van glas- en pootaal is steun verleend vanuit het Europees Maritiem, Visserij en Aquacultuur Fonds (EMVAF). Het doel is om zodoende de uittrek van schieraal (volwassen palingen) te verhogen, conform de doelstellingen uit de Europese Aalverordening en de nationale implementatie daarvan via het Nederlandse Aalherstelplan.

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Het project wordt ondersteund door het [Eel Stewardship Fund \(ESF®\)](#) en gecoördineerd door [Stichting DUPAN](#).

Sustainable Eel Group is ISEAL Code Compliant

Brussel, 27 juni 2025 - De Sustainable Eel Group (SEG) heeft aangekondigd dat zij officieel is erkend als ISEAL Code Compliant. Het systeem van SEG is onafhankelijk beoordeeld op basis van de ISEAL Codes of Good Practice – een wereldwijd erkend kader voor effectieve en geloofwaardige duurzaamheidssystemen. De SEG-standaard, een best practice gedragscode voor een verantwoorde palingsector, is ontwikkeld binnen dit systeem.

Deze erkenning bevestigt dat het certificerings- en borgingssysteem van SEG onafhankelijk is geëvalueerd volgens een wereldwijd erkend kader voor geloofwaardige en effectieve duurzaamheidssystemen. SEG is trots om ISEAL Code Compliant lid te zijn en zet zich in om hun systeem voortdurend te verbeteren, met de ISEAL Code als leidraad.

“Lid worden als ISEAL Code Compliant is een zeer belangrijke mijlpaal,” zegt Andrew Kerr, voorzitter van SEG. “Het is het resultaat van de samenwerking tussen economische, sociale en ecologische belangen rondom paling, op basis van degelijke wetenschap. We hebben dit bereikt met een gepassioneerd en toegewijd team, slechts 15 jaar na de introductie van onze prototypeversie – een opmerkelijke prestatie.”

De erkenning als ISEAL Code Compliant is het resultaat van een negen jaar durend traject dat begon in 2016, toen SEG besloot om ISEAL Community Membership na te streven, om zo onafhankelijke erkenning te krijgen voor de SEG-standaard en het bijbehorende systeem. In 2019 werd SEG officieel ISEAL Community Member.

David Bunt, systeemmanager van de SEG-standaard, zegt: “De SEG-standaard is ontworpen om de kwetsbare populatie van de Europese paling te helpen beschermen en herstellen, terwijl verantwoord gebruik, culturele tradities en werkgelegenheid worden ondersteund. Ik ben zeer trots op ons team en de erkenning die we hiermee hebben gekregen.”

Alex Koelewijn, directeur Commerciële Sector bij SEG, voegt daaraan toe: “De palinghandel is de

afgelopen 15 jaar uitgegroeid tot een behoorlijk verantwoordelijke sector. Tegenwoordig begrijpen bedrijven dat zij rentmeesters van de paling moeten zijn. De SEG-standaard biedt duidelijke en geloofwaardige richtlijnen om dat te laten zien.”

Dr. Willem Dekker, wetenschappelijk adviseur van SEG, zegt: “De SEG-standaard is ontwikkeld ter ondersteuning van de Europese Aalverordening uit 2007, die is opgesteld voor het herstel en duurzaam gebruik van de Europese paling. Onze ISEAL Code Compliant-status onderstreept hoe effectief de inspanningen van SEG zijn geweest.”

Met deze mijlpaal sluit SEG zich aan bij een wereldwijd erkende groep van leiders op het gebied van duurzaamheid, die zich inzetten voor transparantie, geloofwaardigheid en impact. SEG zal haar systemen verder blijven verfijnen en bijdragen aan het verantwoorde herstel van de Europese paling – een van de belangrijkste en meest fascinerende soorten in de Europese wateren.

Voor meer informatie: isealliance.org

56.000 jonge palingen uitgezet in Kampen en Zwartewaterland

Zaterdag 17 mei zijn 56.000 jonge palingen uitgezet in de IJssel, het Ganzendiep en het Zwartewater. Dit gebeurde op initiatief van peurvereniging KIJG, die dit natuurproject inmiddels voor de zestiende keer organiseerde. De actie vond plaats in samenwerking met de gemeenten Kampen en Zwartewaterland en Stichting DUPAN.

Burgemeester Eddy Bilder en raadslid Wilhelm Bisschop van Zwartewaterland, en wethouder Bernard van den Belt van Kampen hielpen mee met het uitzetten van de visjes. Dat gebeurde op vier verschillende locaties, verspreid over het waterrijke gebied in beide gemeenten. Het leverde een spectaculair schouwspel op van duizenden piepkleine palinkjes die zich onder water razendsnel verstopten tussen stenen en planten. De gemeenten ondersteunen deze vorm van natuurbeheer, die niet alleen ten goede komt aan de biodiversiteit, maar ook bijdraagt aan het behoud van een waardevolle culturele traditie.

Voor de aankoop van de jonge palingen haalde KIJG via haar leden 4.500 euro op. Stichting DUPAN verdubbelde dat bedrag met steun uit het Eel Stewardship Fund. Voor het totaalbedrag van 9.000 euro werden 56.000 jonge palingen aangeschaft en uitgezet.

Positief effect

Het effect van deze uitzet is aanzienlijk: de hoeveelheid uitgezette paling is vele malen groter dan wat de 40 actieve leden van KIJG jaarlijks zelf aan paling vangen. Daarmee laat de vereniging opnieuw zien dat duurzaamheid en visserij hand in hand kunnen gaan.

De jonge palingen kunnen na hun groei in het zoete water via het IJsselmeer de weg naar zee vinden, met als eindbestemming de Sargassozee, waar zij zich voortplanten. Zo draagt deze lokale actie bij aan de natuurlijke kringloop van de Europese paling en de toekomst van de soort.

Ministerie LNVN geeft Paling Over De Dijk een stevige stimulans

Al vanaf de oprichting van DUPAN in 2010 zet de sector zich in voor het verbeteren van de aalstand door middel van onderzoek, maar vooral door gerichte acties, zoals de uitzet jonge aal. Het programma Paling Over De Dijk (PODD), gericht op de migratieproblematiek van schieraal, neemt daarin een belangrijke plaats in. Tijdens de uittrekperiode in het najaar (1 september – 1 december) vangen beroepsvissers schieraal vóór obstakels zoals gemalen en waterkrachtcentrales en zetten deze erachter weer uit. Zo krijgt de paling alsnog de kans om ongehinderd zijn weg richting zee voort te zetten, op weg naar de paaigronden in de Sargassozee.

Tussen 2011 en 2024 zijn er via PODD-projecten, samen met vissers van NetVISwerk, ongeveer 101.000 schieralen 'over-de-dijk' gezet met een totaalgewicht van ruim 110 ton. Gemiddeld werd er in die periode jaarlijks op 14 verschillende locaties PODD uitgevoerd.

Sterke uitbreiding PODD

Het PODD-programma krijgt vanaf dit seizoen een krachtige impuls door de Europese aanbesteding die het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNVN) heeft gedaan. Via een openbare Europese aanbestedingsprocedure

zijn Stichting DUPAN en NetVISwerk geselecteerd om PODD op minstens 10 extra locaties uit te voeren. Het gaat om een 4-jarig project.

Sinds de invoering van de Europese aalverordening in 2007 zijn lidstaten verplicht een aalbeheerplan op te stellen. Voor Nederland vormt het oplossen van migratieknelpunten een essentieel onderdeel van dat plan. Ondanks eerder aangelegde vispassages blijven veel migratiepunten slecht of niet passeerbaar voor schieraal. Daarom stelt LNVN voor dit project financiering beschikbaar vanuit het European Maritime Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF) voor een totaalbedrag van €700.000 (inclusief btw). Deze investering moet leiden tot een maximaal aantal uitgevoerde PODD-projecten, met focus op de prioritaire knelpunten die zijn benoemd in het WMR-rapport "Inventarisatie knelpunten voor schieraalmigratie in Nederland".

De opdracht omvat onder meer het opstellen van jaarlijkse uitvoeringsplannen, het aanvragen van ontheffingen, afstemming met waterbeheerders, het uitvoeren van de overzetacties met onafhankelijke controle, en jaarlijkse rapportage. Met dit project zet Nederland een nieuwe stap in het herstel van de palingstand én in het beschermen van ecologische verbindingen in onze wateren.

15 jaar eendracht binnen de sector bepalend voor succes

Sinds haar oprichting in 2010 zet Stichting DUPAN zich met volle kracht in voor het herstel van de Europese palingstand en het verduurzamen van de Nederlandse palingsector. Met vrijwel de gehele keten van vissers, kwekers en handelaren aan boord, is DUPAN uitgegroeid tot het centrale aanspreekpunt voor verantwoord palingbeheer in Nederland. Doordat de gehele sector financieel gezien de schouders onder het te verrichten werk zet, kon er in 15 jaar tijd veel worden bereikt. De eendracht onder de bedrijven hebben het succes van DUPAN bepaald.

Een van de belangrijkste pijlers van DUPAN's werk is de **uitzet van jonge palingen** (glasaal en pootaal) in geschikte binnenwateren. Sinds 2010 zijn **tientallen miljoenen jonge palingen** overgezet, waarmee het natuurlijke herstel een krachtige impuls heeft gekregen. Deze uitzetacties zijn goeddeels gefinancierd door met ministerie en de EU, en voorgefinancierd de sector zelf, via het Eel Stewardship Fund (ESF). Bovendien zijn vanaf 2012 meer dan honderduizend volwassen schieralen op weg naar hun paaigronden geholpen. Dat laatste gebeurt in samenwerking met waterbeheerders, energiemaatschappijen en overheden.

SEG Standaard

Er is met succes werk gemaakt van **transparantie en controle in de keten**. DUPAN leverde een belangrijke bijdrage, met kennis en financiën, aan de ontwikkeling van de **SEG Standard**, een internationale certificeringsstandaard voor de palingsector. Deze standaard borgt dat paling alleen op verantwoorde wijze wordt gevangen, gekweekt, verhandeld en verwerkt – en dat volgens de strengste eisen op het gebied van duurzaamheid, dierenwelzijn en traceerbaarheid. Inmiddels is het overgrote deel van de Nederlandse palingproductie SEG-gecertificeerd.

Trafficking

Ook op het vlak van **illegale handel** zijn grote stappen gezet. Waar tot aan 2023 grote aantallen glasaal via smokkel hun weg vonden naar Azië, is dankzij de samenwerking tussen sector, controleautoriteiten en internationale partners de **smokkel van jonge paling fors teruggedrongen**.

Palingstand al 15 jaar stabiel

Dat deze inspanningen effect hebben, wordt zichtbaar in de cijfers. Twee jaar na de invoering van de Europese Aalverordening in 2009 is de decennialange daling van de palingstand tot stilstand gekomen. Sinds 16 jaar neemt de palingstand licht toe, bij een gelijkblijvende benutting voor consumptie. Daaruit blijkt dat er een balans is ontstaan tussen “zaaien en oogsten” en dat de impact van de exploitatie op de populatie in evenwicht is met de natuurlijke aanwas. In de praktijkprojecten van DUPAN en in de visserijpraktijk zijn duidelijke tekenen van herstel te zien. De vangsten bij Paling-Over-De-Dijk projecten nemen van jaar-op-jaar toe en de aanlandingen op de afslagen zijn historisch hoog, terwijl de visserijinspanning de afgelopen 15 jaar met 70% daalde.

Steun vanuit de EU

Vanuit Brussel bestaat brede steun voor de gecombineerde aanpak van bescherming én duurzaam gebruik. Speciaal rapporteur Bert-Jan Ruissen wond er geen doekjes om in zijn adviesrapport aan de commissie. Daarin stak hij de sector een hart onder de riem en schreef hij dat geen verdere visserijmaatregelen nodig zijn, maar juist maatregelen die de kwaliteit van het leefgebied verbeteren, zoals de aanpak van sterfte door gemalen en waterkrachtcentrales.

Onterecht op rode lijst

Ondanks alle verbeteringen, de al 15 jaar stabiele palingstand en de verduurzaming van de sector, staat

de Europese paling nog steeds als “ernstig bedreigd” (Critically Endangered) op de **IUCN Rode Lijst** – een classificatie die is gebaseerd op een beoordeling uit 2010. Al in 2020 wees Dr. Willem Dekker, voormalig palingwetenschapper aan de Zweedse universiteit SLU en voormalig lid van de ICES-werkgroep, doet deze beoordeling **geen recht aan de actuele situatie**. “De palingstand is absoluut niet met uitsterven bedreigd,” aldus Dekker. “Sinds 2011 zien we een gestage toename. De IUCN-classificatie helpt niet om de juiste maatregelen te stimuleren.”

Vandaag de dag is die uitspraak alleen maar in waarde toegenomen. Wie de palingstand toetst aan de vijf criteria van de IUCN-maatlat, weet dat de

huidige classificatie onterecht is. Dat de palingstand minder dan 10% (en in de Noordzee zelfs een paar %) in vergelijking met de palingstand van 80 jaar geleden, is evenmin realistisch. De natuur is niet meer te vergelijken met 80 jaar geleden. Maar organisaties als ICES en WNF stemmen hun adviezen er wel op af.

Klaar voor de toekomst

De realiteit is dat de situatie van de palingpopulatie al 15 jaar stabiel is en zelfs verbeterd. De sector, die zichzelf in die periode opnieuw uitvond, is klaar voor de toekomst. Een toekomst waarin paling volledig verantwoord wordt verkregen en die in balans is met de draagkracht van de natuur.

